

Drošiam medį, lipdom moli

Kas gali būti maloniau už
gražų, smagų, prie rankų
priglundantį įrankį
ar kasdien naudojamą daiktą?

O jeigu jis dar gražiai
pamargintas paprastais,
bet tikrais, mūsų kraštui
būdingais ornamentais...

Kokia Užgavėnių šventė be persirengėlių ir kaukių? Taip apsirengus daug lengviau neatpažintam juokus krėsti!

Labai svarbi šventė visada buvo pavasario lygiadienis (kovo 21-ąją dieną), kai diena susilygina su naktimi. Kovą buvo švenčiamos ir paukščių sugrįžimui skirtos dienos: per šventąjį Juozapą (kovo 19 d.) – **Pempės** diena, arba Knyvinės, per Blovieščių (kovo 25 d.) – **Gandrinės**. Tą dieną visi nedarė ir turėdavo laiko žvalgytis į paukščius. Jei pamatydavo skrendantį gandrą, tikėdavo, kad tais metais būsią greitai, jiems viskas seksis.

Kaziuko mugė – kovo 4-ąją, Šv. Kazimiero dieną, nuo XVII a. Vilniuje vykstanti mugė, kurioje prekiaujama rankdarbiais, savo pagamintais skanėstais. Ypatingas Kaziuko mugės atributas – iš džiovintų augalų surištos verbos.

Užgavėnės – ties žiemos ir pavasario riba esanti šventė, garsi savo linksmybėmis ir kaukėmis. Būtinai jos veikėjai persirengėliai – Kanapinis ir Lašininis. Šventės metu tarp jų vyksta kova ir ją visada laimi Kanapinis. Seniau tai reiškėdavo iki Velykų trunkančio pasninko, kai nevalgoma mėsos ir riebaus maisto, pradžią. Užgavėnės kasmet švenčiamos skirtingu laiku, bet visada – antradienį.

Per Užgavėnes reikia sočiai prisivalgyti, kad visai gavėniai jėgų užtektų

Nors Lietuvoje nėra labai karšta, bet lietuviai labai mėgsta šaltas sriubas. Pati žinomiausia – šaltibarščiai

ny gerą pusvalandį. Kaimuose iš tarkuotų bulvių duonkepėj krosnyje buvo kepamas plokštainis, arba kugelis, o ant kopūstų lapų – tarkuotų bulvių blynai – bandos. Žinoma, visada buvo kepami bulviniai vėdarai ir bulvinės dešros. Dažna šeiminkė prisimena ką nors iš savo močiutės virtuvės ir gali pasiūlyti mums visiems, pavyzdžiui, tarkuotų bulvių sriubos ar košės, kukulių.

Dar daugiau valgyta iš grūdų keptų ar virtų valgių. Virdavo ar užplikindavo kviečius ir juos valgydavo su medumi. Iš namuose maltų miltų virdavo košes, sriubas, kepdavo bandeles. Iš grikių Dzūkijos šeiminkės kepdavo ypatingus pyragus – bobas.

Mėsą išsaugoti nelengva. Mūsų protėviai ją rūkino – dar ir dabar retas lietuvis išsiverčia be rūkytų lašinukų. Iš kapotos ar maltos mėsos kimšdavo dešras ir ypatingą patiekalą – skilandį. Tam mėsą supjausdavo gabaliukais, sumaišo su druska, prieskoniais ir sukemša į kiaulės skrandį ar pūslę. Kad mėsa džiūtų, skilandis suveržiamas lentutėmis ir pakabinamas džiūti, o paskui išrūkomas. Ko jau ko, bet tikro skilandžio paragausi tik Lietuvoje.

Vaikams pasigardžiuoti būdavo kepamas paprastas kvietinių miltų pyragas, prieš šv. Velykas daromas kūgio formos pyragas velykė, o prieš Kalėdas kepami kūčiukai, valgomi su aguonų pienu. Ar žinote, iš kur jo gauti? Tam reikia paimti aguonų sėklų, užplikinti jas vandeniu ir palaikyti, kad išbrinktų. Paskui ilgai trinti, kad gautume tirštą baltą košę. Atskiesta ir pasaldinta ji tampa aguonų pienu. Skanaus!

Jurbarko rajone senoviniu būdu kepami žiobriai: žuvis išskrodžiama, maunama ant karklo šakelės ir kepama įsmeigta prie laužo.

Lėktuvo „Lituanica“
nuolaužos Soldino miške

„Lituanica“ iš Amerikos išskrido palankiu oru, tačiau Europos pakrantėse siautė audra ir lakūnai buvo priversti skristi kitu maršrutu – pro Škotiją, Šiaurės jūrą, Vokietiją. Tą naktį visur siautė labai smarki audra. Pasiekusi Vokietiją (dabar Lenkijos Soldino vietovė), „Lituanica“ kliudė medžių viršūnės ir sudužo, o pilotai žuvo. Iki namų, iki Kauno, buvo likę vos 650 kilometrų, o be nutūpimo nuskrusta 6500 kilometrų.

Didvyrius laidojo visa Lietuva. Skirtingi jausmai – garbės ir skausmo – susipynė visų širdyse. Atrodo, kad pačios radosi dainos apie lakūnus – paprastos, perduodamos iš lūpų į lūpas:

*Darius ir Girėnas
šaukūs vyrai buvo,
Perskridę Atlantą
Vokietijoje žuvo...*

Prabėgo daug metų, išsipildė drąsių lakūnų žodžiai – jų pavyzdys lietuviams padėjo išgyventi sunkius išbandymus. O S. Dariaus ir S. Girėno vardai Lietuvoje žinomi kiekvienam.

Pasižvalgyk aplinkui – gal tavo gatvė taip vadinasi, o gal kas nors iš tavo draugų turi Stepono Dariaus ar Stasio Girėno vardą?

S. Girėno pasas

Lėktuvo „Lituanica“ borto lenta

Lietuvos partizanai

Jiems nereikėjo garbės.
Jie gyveno ir žuvo
už Lietuvos laisvę
ir garbę!

Partizanų žemiškas pasididžiavimas